

Ankestyrelsens brev til
Frederiksberg Kommune

29. april 2024

Frederiksberg Kommunes samarbejdsaftale med F.C. København

J.nr. 23-98316

Ankestyrelsens tilsyn med kommuner og regioner vender hermed tilbage i sagen om Frederiksberg Kommunes mulige overtrædelse af reglerne i folkeskoleloven i forbindelse med kommunens samarbejdsaftale med F.C. København.

Ankestyrelsen
7998 Statsservice

Tel +45 3341 1200

Konklusion

Ankestyrelsen har gennemført en indledende undersøgelse af sagen.

ast@ast.dk
sikkermail@ast.dk

På baggrund af Frederiksberg Kommunes udtalelse og en gennemgang af oplysningerne i sagen, finder Ankestyrelsen ikke anledning til at foretage yderligere.

EAN-nr.:
57 98 000 35 48 21

Åbningstid:
man-fre kl. 9.00-15.00

Vi lægger til grund, at Frederiksberg Kommunes samarbejdsaftale mellem F.C. København og Søndermarksskolen ikke udelukker, at skolen kan indgå samarbejde med andre virksomheder, institutioner eller foreninger.

Vi lægger vægt på, at Frederiksberg Kommune oplyser, at kommunen vil justere samarbejdsaftalen med F.C. København om optag af spillere fra F.C. Københavns talentfodboldhold på Søndermarksskolen. Kommunen vil sørge for, at skolen opretter en eliteklasse eller øger skolens kapacitet frem for at give fortrinsret til elever fra F.C. Københavns talenthold, hvis der er større søgning til skolen, end der er kapacitet til.

Vi lægger derudover vægt på kommunens oplysninger om, at ingen elever har fået afslag på at blive indskrevet i udskoling i den tid, hvor aftalen har været gældende, og at F.C. København ikke har betalt for kompenserende undervisning.

Da forholdet ikke længere er aktuelt, vurderer vi, at det ikke har betydning, at tilsynet tager denne del af sagen op til behandling.

Vi vurderer herudover, at de oplyste forhold om F.C. Københavns afholdelse af udgifter til kursusdage, idrætsdage, frivillig mentaltræning m.v. er inden for rammerne af folkeskoleloven. Vi lægger i den forbindelse vægt på udtalelse af 4. april 2024 fra Børne- og Undervisningsministeriet.

Da kommunen ikke handler i strid med regler og praksis, vurderer vi, at det ikke har betydning, at tilsynet tager denne del af sagen op til behandling.

Vi har ikke fundet anledning til at vurdere lovligheden af bestemmelsen i samarbejdsaftalen om, at F.C. København vil refundere udgifter i forbindelse med skolens kompenserende undervisning, da kommunen har meddelt, at bestemmelsen vil blive fjernet.

Vi afslutter derfor sagen på det foreliggende grundlag.

Vi offentliggør dette brev på www.ast.dk i anonymiseret form.

Sagens oplysninger

Indenrigs- og Sundhedsministeriet videresendte den 14. november 2023 en henvendelse fra en journalist, der spurgte, om en aftale mellem F.C. København og Søndermarkskolen i Frederiksberg Kommune var i overensstemmelse med gældende regler.

Det fremgår af en nyhed på F.C. Københavns hjemmeside (fck.dk) af 22. juni 2021, at F.C. København og Frederiksberg Kommune har indgået et varigt samarbejde, hvor unge talenter fra F.C. København kan gå på klassetrinene fra 7.-9. klasse på Søndermarkskolen. Hverdagen kan tilrettelægges, så eleverne både kan passe fodboldtræning og skole. Det fremgår også, at F.C. København betaler for etablering af ekstra timer efter træningslejr o.l., hvorfor ordningen ikke kommer til at koste kommunen penge.

Ankestyrelsen bad den 17. november 2023 kommunalbestyrelsen i Frederiksberg Kommune om en udtalelse.

Kommunalbestyrelsen i Frederiksberg Kommune har den 31. januar 2024 sendt en udtalelse.

Følgende fremgår bl.a. af udtalelsen:

"2. Aftalens lovgivningsmæssige grundlag

[...]

Samarbejdet har den positive betydning for kommunen og Søndermarksskolen, at det styrker branding af skolen og fremmer en god elevsammensætning.

Søndermarksskolen får elever ind, der kan tilføre noget nyt og nyttigt for de øvrige elever på skolen. Her tænkes på, at eliteudøvere ofte er mere strukturerede, konkurrencemindede og selvstændige. Dertil har de også en god og inspirerende disciplin omkring madpakker, søvnvaner, alkohol og rygning, som smitter af på resten af elevgruppen.

Herudover opnår skolen en række gevinster gennem konkrete samarbejdsaktiviteter.

- Skole og FCK har i samarbejde udviklet "De mentale parametre", som er en måde at arbejde med det mentale, udvikle strategier og arbejde med Lifeskills på. Det er i gang med at blive implementeret i udkolingen, men har været sat på stand by grundet Corona og skift af udkolingsleder.
- Hvert år har 7. årgang virksomhedsbesøg i Parken som en del af Job og Uddannelse og i samarbejde med skolens UU-vejleder.
- Hvert år afholder skolen og FCK en fælles kursusdag for lærere i udkolingen og trænerne på eliteholdene, hvor relevante emner er i fokus; eksempelvis "Teenagehjernen" med oplæg af hjerneforsker og ungdomsforsker. Det er FCK, der afholder alle udgifter i forhold til kursusdagen, og skolen sikrer, at lærerne har tid til deltagelse.
- Hvert år får eleverne på 9. årgang (undtaget FCK spillerne) tilbudt mental træning i forhold til eksamensangst, og det at præstere under pres. Det er et frivilligt tilbud. Forløbet varetages af en mentaltræner fra FCK.

- Sociale trivselsarrangementer som trænerne i FCK står for. En hel dag, hvor en/flere klasser er på besøg hos FCK og arbejder med teambuilding og trivsel.
- Deltagelse og varetagelse af workshops på skolens klassesammesidigheder for 6. årgang.
- Praktikforløb og erhvervspraktikpladser til elever, som er udsat og ikke selv kan skaffe praktikplads (det sidste er ved at blive videreudviklet og forventes at blive mere omfattende).
- Deltagelsesmulighed for udvalgte udsatte elever på alle årgange på skolen til fodboldcamps, som FCK afholder fire gange om året i skoleferierne.
- En hel dags idrætsarrangement for hele skolen, som FCK står for i det tidlige efterår 2024.

Søndermarksskolen har udarbejdet en procesplan for hele klassesammesidighedsforløbet, hvor der er omfattende indskrivningssamtaler med alle nye elever, og skolen lærer i den forbindelse meget om børnene. Derudover får skolen skoleudtalelser på nye elever, der også bruges i forhold til opstart. I løbet af foråret deltager alle nye fodbold drenge i fire hele dage på skolen sammen med hele 6. årgang, hvor alle elever blandes, og der arbejdes med fagligt stof og teambuilding.

[...]

Frederiksberg Kommune vurderer, at det er sagligt for en kommune at prioritere at tiltrække elever for at fremme en god elevsammensætning på kommunens skoler samt at fremme idrætsudøvelse, herunder eliteidrætsudøvelse, i kommunen. Det er endvidere sagligt for kommuner og skoler at indgå aftaler med henblik på at sikre bedst mulig undervisning, herunder ved gæstelærere, mulige praktikpladser mv.

Samarbejdet er overordnet set udgiftsneutralt for Frederiksberg Kommune, da kommunen refunderes omkostninger ifm. optagelse af børn fra øvrige kommuner via kommunal refusionsbetaling.

Samarbejdet med F.C. København er ikke eksklusivt, og andre idrætsorganisationer kan opnå tilsvarende aftaler med kommunen, hvor det er relevant og aktuelt. Frederiksberg Kommune har på sin udskolings-skole Tre Falke Skolen siden 2018 haft en idrætsprofilinje oprettet efter folkeskolelovens § 25, stk. 5. Tre Falke Skolen samarbejder i idrætsprofilinjen med FIF – håndbold,

FB – fodbold, Falcon – Basket og KB – tennis. Der er således også i idrætsprofilinjen et samarbejde med KB.

2.2. Med hensyn til bestemmelserne i folkeskoleloven er det reglerne om det frie skolevalg og udgifter til undervisning, der er relevante for vurderingen af aftalen.

2.2.1. Det frie skolevalg fremgår folkeskolelovens § 36, stk. 3, hvorefter forældre har krav på, at deres barn optages i en folkeskole efter eget valg i bopælskommunen eller i en anden kommune under forudsætning af, at det kan ske inden for de rammer, som kommunalbestyrelsen i skolekommunen har fastsat i henhold til § 40, stk. 2. Bestemmelsen medfører, at kommunalbestyrelsen skal fastsætte retningslinjer for, hvordan optagelse skal finde sted, hvis der er flere ansøgere, end der er ledige pladser. Retningslinjerne skal bygge på objektive kriterier.

Af forarbejderne fremgår, at kommunalbestyrelsens ret til at fastsætte regler for skolestrukturen, herunder antallet af skoler, og hver enkelt skoles omfang med hensyn til klassetrin, specialundervisning og rammer for klassedannelsen mv., jf. folkeskolelovens § 40, stk. 2, ikke ændres af forældrenes frie valg af folkeskole. Et ønske om valg af anden skole end distriktsskolen kan således afslås, i det omfang skolekapaciteten og de nærmere retningslinjer for optagelse ikke muliggør optagelse.

Kommunalbestyrelsen kan således bestemme skolestrukturen, herunder den enkelte skoles kapacitet. Hvis denne kapacitet ikke møder behovet, skal optagelse prioriteres efter objektive kriterier (f.eks. søskende, afstand mv.), som skal offentliggøres på forhånd.

Samarbejdsaftalen indebærer, at spillere fra F.C. Københavns talenthold på 7.-9. klassetrin kan indskrives på Søndermarkskolen, selvom den normale kvotientgrænse for frit skolevalg (24 elever i gennemsnit pr. klasse på årgangen) dermed muligt overskrides, men kun op til et maksimalt gennemsnitligt elevtal pr. klasse på årgangen på 26 elever.

Det fremgår endvidere, at alle spillere på F.C. Københavns talenthold på 7.-9. klassetrin kan optages på Søndermarkskolen, og *"denne gruppe har således fortrinsret"* i forhold til evt. *"andre ønsker om frit skolevalg, hvis der ikke er plads til alle"*.

Søndermarksskolen har oplyst, at denne del af aftalen aldrig har været anvendt i praksis, og ingen elever har fået afslag på ønske om at blive indskrevet i udskoling (7.-9. klasse) på skolen iht. frit valgs-bestemmelserne i den tid, hvor aftalen har været gældende.

Selvom det efter folkeskoleloven er lovligt at tage hensyn til eliteidræt i forbindelse med klassedannelse, jf. folkeskolelovens § 25, stk. 5, vurderer kommunen efter rådgivning fra Advokatfirmaet Poul Schmidt i dag, at den situation, hvor der er større søgning til Søndermarksskolen, end der er kapacitet til, skal håndteres på den måde, at der enten oprettes en eliteklasse, som kan optage bl.a. FCK's ungdomsspillere, eller oprettes yderligere kapacitet på skolen.

Frederiksberg Kommune vil justere aftalen i overensstemmelse hermed.

2.2.2. Med hensyn til spørgsmålet om finansiering af kompenserende undervisning fremgår det af samarbejdsaftalens ordlyd, at F.C. København skal refundere de udgifter, Søndermarksskolen afholder i forbindelse med den kompenserende undervisning, som er nødvendiggjort af fravær, dvs. træningsleje, turneringer m.m.

Samarbejdsaftalen har i praksis været administreret sådan, at eleverne, når de skal være fraværende på grund af fodbold, får opgaver og andre lektier med, som svarer til det, deres klasser arbejder med. F.C. København sikrer, at der afsættes tid til, at drengene kan lave deres opgaver og andre lektier, mens de er afsted, og F.C. København har ansat lærere, som understøtter drengene i deres opgaveløsning m.m. Søndermarksskolen fører herefter tilsyn med undervisningen ved, at drengenes lærere på Søndermarksskolen følger op på, at de afleverer deres opgaver og har lavet deres lektier.

Søndermarksskolen har oplyst, at der ikke på noget tidspunkt har været tale om, at F.C. København har betalt for kompenserende undervisning.

Forvaltningen vurderede i forbindelse med aftalens indgåelse, at en betalingsordning vil kunne etableres inden for rammerne af reglerne om lovlige sponsorater til kommunen.

Kommunen vurderer efter rådgivning fra Advokatfirmaet Poul Schmidt i dag, at en kompensationsbetaling skal vurderes efter reglerne om, at alle børn i kommunen sikres ret til vederlagsfri undervisning i folkeskolen, jf. § 2, stk. 1, og at alle udgifter til folkeskolens undervisning m.v. påhviler kommunerne, for så vidt der ikke er lovhjemmel for, at udgifterne helt eller delvis påhviler staten eller andre, jf. § 49, stk. 1. Kommunen vil derfor ændre aftalen, så bestemmelsen om betaling udgår."

Ankestyrelsen bad den 1. marts 2024 Børne- og Undervisningsministeriet om en udtalelse om forståelsen af folkeskolelovens § 2 om vederlagsfri undervisning og folkeskolelovens § 3, stk. 4, om samarbejde i form af partnerskaber med virksomheder.

Følgende fremgår blandt andet af udtalelsen af 4. april 2024 fra Børne- og Undervisningsministeriet:

"Forståelsen af folkeskolelovens § 2, stk. 1, 2. pkt.

1. Ankestyrelsen har som anført ovenfor bedt om en udtalelse om forståelsen af folkeskolelovens § 2 om vederlagsfri undervisning, herunder om "betaling" i form af afholdelse af udgifter til forskellige arrangementer er inden for rammerne af loven.

2. Folkeskolelovens § 2, stk. 1, 2. pkt., har følgende ordlyd:

"Kommunalbestyrelsen har ansvaret for, at alle børn i kommunen sikres ret til vederlagsfri undervisning i folkeskolen."

Det følger således af bestemmelsen i § 2, stk. 1, 2. pkt., at det er kommunalbestyrelsen, som har ansvaret for, at alle børn i kommunen sikres ret til vederlagsfri undervisning.

Bestemmelsen skal ses i sammenhæng med grundlovens § 76, som har følgende indhold:

"Alle børn i den undervisningspligtige alder har ret til vederlagsfri undervisning i folkeskolen. Forældre eller værger, der selv sørger for, at børnene får en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, er ikke pligtige at lade børnene undervise i folkeskolen."

Bestemmelsen i folkeskolelovens § 2, stk. 1, har således nær sammenhæng med grundlovens § 76, hvorefter folkeskolens undervisning af børn i den undervisningspligtige alder skal være gratis for forældrene. Der kan således ikke kræves betaling for

folkeskoleelevers deltagelse i den almindelige undervisning, herunder for de nødvendige undervisningsmidler, jf. folkeskolelovens § 19, eller for deltagelse i skolens arrangementer, som ikke er frivillige for eleverne, jf. herved også folkeskolelovens § 50, stk. 5, 6, 7 og 9.

Som anført fremgår det af bestemmelsen, at det er kommunalbestyrelsens ansvar, at alle børn sikres *ret til* vederlagsfri undervisning i folkeskolen. Det er ikke reguleret i denne bestemmelse, hvordan kommunen skal afholde udgifterne til undervisningen. Folkeskolelovens § 2, stk. 1, afskærer således alene, at udgifterne til undervisningen dækkes af eleven og forældrene.

3. Spørgsmålet om finansieringen af udgifterne til undervisningen er reguleret i folkeskolelovens § 49, stk. 1, hvorefter "udgifter til folkeskolens undervisning m.v., herunder specialundervisning og specialpædagogisk bistand i henhold til § 20, stk. 3, sygeundervisning i henhold til § 23, stk. 2, og udgifter til befordring i henhold til § 26, stk. 3, påhviler kommunerne, for så vidt der ikke er lovhjemmel for, at udgifterne helt eller delvis påhviler staten eller andre".

Bestemmelsen i § 49, stk. 1, blev indsat i folkeskoleloven ved lov nr. 509 af 30. juni 1993, som en videreførelse af gældende ret. Bestemmelsen havde da følgende ordlyd:

"Alle udgifter til folkeskolens undervisning påhviler kommunerne, for så vidt der ikke er udtrykkelig lovhjemmel for, at udgifterne helt eller delvis påhviler staten, amtskommunerne eller andre."

Af de specielle bemærkninger i lovforslaget til bestemmelsen fremgår følgende:

"Bestemmelsen er en videreførelse af den gældende lovs § 40.

Som det følger af grundlovens § 76 skal folkeskolens undervisning af børn i den undervisningspligtige alder være vederlagsfri for forældrene og efter forslaget § 19, der er en uændret videreførelse af den gældende lovs § 17, skal de nødvendige undervisningsmidler stilles vederlagsfrit til rådighed for eleverne. Ifølge den foreslåede bestemmelse omfatter kravet om vederlagsfri undervisning også undervisningen af børn og unge, der er optaget i folkeskolen før undervisningspligtens indtræden og efter undervisningspligtens ophør. Der vil således ikke kunne

kræves betaling for folkeskoleelevers deltagelse i den almindelige undervisning. Der vil i henhold til forslaget heller ikke kunne afkræves forældrene betaling i forbindelse med elevernes deltagelse i skolearrangementer, som ikke er frivillige for eleverne.

Med den foreslåede ændring af stk. 1, hvorefter det er alle udgifter til folkeskolens undervisning, der påhviler kommunen, er der ikke tilsigtet nogen realitetsændring i forhold til gældende praksis. Hensigten er alene at præcisere, at en skole, der ønsker det, vil kunne modtage ydelser fra forældre eller andre uden for skolen. Driften af en skole vil dog aldrig kunne baseres på frivillig forældrebetaling eller sponsorering(...)"

Bestemmelsen fik sin nugældende ordlyd ved lov nr. 592 af 24. juni 2005. Af de specielle bemærkninger til bestemmelsen fremgår bl.a. følgende:

"Efter forslaget påhviler alle udgifter til folkeskolens undervisning m.v. kommunerne. Det er desuden tydeliggjort i forslaget, at alle udgifter ved specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand m.v. på de regionale lands- og landsdelsdækkende undervisningstilbud også påhviler kommunerne. Det samme gælder udgifter ved undervisning på sygehuse i henhold til folkeskolelovens § 23, stk. 2, og befodringsudgifter af elever i henhold folkeskolelovens § 26, stk. 3, der i dag påhviler amtsrådene, jf. forslagets § 1, nr. 16-18, og bemærkningerne hertil.

Strukturaftalen indebærer, at der fastsættes nærmere principper for betalingen af de lands- og landsdelsdækkende tilbud efter drøftelse med de regionale og kommunale parter. Der er derfor indsat en bemyndigelse for undervisningsministeren til at fastsætte regler om, hvilken kommune udgiften til folkeskolens undervisning m.v. endeligt påhviler."

4. Det kan således udledes af folkeskolelovens § 49 sammenholdt med § 2, stk. 1, 2. pkt., at der ikke vil kunne kræves betaling for folkeskoleelevers deltagelse i den almindelige undervisning. Der vil heller ikke kunne afkræves forældrene betaling i forbindelse med elevernes deltagelse i skolearrangementer, som ikke er frivillige for eleverne.

Det fremgår endvidere klart af forarbejderne, at en folkeskole, der ønsker det, vil kunne (inden for rammerne af lovgivningen og de af

kommunalbestyrelsen fastsatte mål og rammer og skolebestyrelsens principper) modtage ydelser fra forældre eller andre uden for skolen. Driften af en skole vil dog aldrig kunne baseres på frivillig forældrebetaling eller sponsorering.

Der er således intet til hinder for, at en folkeskole fx kan modtage frivillige ydelser eller donationer fra en lokal virksomhed, men det må ikke være en forudsætning for driften af den enkelte skole – skolen må ikke baseres *på frivillige donationer eller sponsorering*. Hvorvidt en given ydelse fx i relation til en samarbejdsaftale får en karakter, hvor den bliver bærende for skolens ydelse i forhold til eleverne, og således går ud over grænsen for frivillige bidrag, må bero på en konkret vurdering, som vil kræve indsigt i kommunalbestyrelsens bevillinger til skolevæsenet og økonomiske rammer for de enkelte skoler (dvs. vedkommende skoles samlede økonomiske rammer mv.).

Forståelsen af folkeskolelovens § 3, stk. 4

5. Ankestyrelsen har som anført ovenfor endvidere bedt om en udtalelse om forståelsen af folkeskolelovens § 3, stk. 4, om samarbejde i form af partnerskaber med virksomheder, herunder om et meget eksklusivt og omfattende samarbejde er i strid med bestemmelsen.

6. Folkeskolelovens § 3, stk. 4, har følgende ordlyd:
"Skolerne indgår i samarbejder, herunder i form af partnerskaber med virksomheder, institutioner for erhvervsrettet uddannelse, lokalsamfundets kultur-, folkeoplysnings-, idræts- og foreningsliv og kunst- og kulturskole, med lokale fritids- og klubtilbud og med de kommunale eller kommunalt støttede musikskoler og ungdomsskoler, der kan bidrage til opfyldelsen af folkeskolens formål og mål for folkeskolens fag og obligatoriske emner. Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolernes samarbejder og skolebestyrelsen fastsætter princippet for samarbejdet."

I forlængelse heraf fremgår følgende af folkeskolelovens § 3, stk. 5:

"Som led i de i stk. 4 nævnte samarbejder eller samarbejder med uddannelsesinstitutioner, organisationer eller virksomheder m.v., der er etableret ved kontrakt, kan skolens leder beslutte, at personer, der ikke er ansat ved kommunens skolevæsen i begrænset omfang kan varetage undervisningsopgaver i

folkeskolens fag og obligatoriske emner og understøttende undervisning."

Bestemmelserne i § 3, stk. 4-5, blev indsat i folkeskoleloven ved lov nr. 1640 af 26. december 2013. Bestemmelserne havde da følgende ordlyd:

"Stk. 4. Skolerne indgår i samarbejder, herunder i form af partnerskaber, med lokalsamfundets kultur-, folkeoplysning-, idræts- og foreningsliv, kunst- og kulturskoler, med lokale fritidshjem og ungdomsklubber og med de kommunale eller kommunalt støttede musikskoler og ungdomsskoler, der kan bidrage til opfyldelsen af folkeskolens formål og mål for folkeskolens fag og obligatoriske emner. Kommunalbestyrelsen fastlægger mål og rammer for skolernes samarbejder, og skolebestyrelsen fastsætter principper for samarbejdet.

Stk. 5. Som led i de i stk. 4 nævnte samarbejder kan skolens leder beslutte, at personer, der ikke er ansat ved kommunens skolevæsen, i begrænset omfang kan varetage undervisningsopgaver i folkeskolens fag, obligatoriske emner og understøttende undervisning."

Af de specielle bemærkninger i lovforslaget til bestemmelserne fremgår bl.a. følgende:

"Med bestemmelsen forpligtes folkeskolerne til at søge indgå i samarbejder med lokalsamfundets kultur-, idræts og foreningsliv, og kunst- og kulturskoler, som typisk udgøres af selvejende institutioner, private foreninger og organisationer.

De nævnte samarbejder og partnerskaber kan dels vedrøre dele af undervisningsopgaver, som skal supplere og støtte op om undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner (understøttende undervisningsopgaver) og dels tjene som inspiration og supplement til den fagopdelte undervisning. Samarbejdet skal desuden medvirke til, at eleverne er bekendt med mulighederne for et aktivt fritidsliv og for at deltage i aktiviteter og samværsformer, der fremmer den enkeltes alsidige udvikling, selvstændighed og evne til at indgå i forpligtende relationer og fællesskaber.

De understøttende undervisningsopgaver skal understøtte samtlige folkeskolens mål inden for de enkelte fag og emner, hvormed kun dele af de understøttende undervisningsopgaver kan lægges hos samme type af skole, kulturinstitutioner eller forening. Der vil

således skulle sikres en variation i de understøttende undervisningsopgaver, som svarer til målene for folkeskolens formål og mål for forskellige fag og emner. Dette kan fx ske ved en generel introduktion til forskellige idrætsformer i indskolingen i samarbejde med lokale idrætsforeninger. ...

Skolens samarbejde med folkeoplysnings-, idræts- og foreningslivet kan introducere eleverne til aktiviteter i lokalsamfundet ved gennemførelse af kortere eller længere kurser eller forløb inden for den enkelte forenings virke. Fx kunne en lokal idrætsforening afvikle et undervisningsforløb for udvalgte klassetrin inden for foreningens konkrete idrætsgren/-grene, eller ved at den lokalhistoriske forening deltager i forløb om lokalområdet i historietimerne. ...

Med den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 4., 2. pkt., præciseres det, at kommunalbestyrelsen som led heri skal fastlægge mål og rammer for skolernes samarbejder med såvel kultur- og foreningslivet som for samarbejder med musik- og ungdomsskoler, og at skolebestyrelsen kan fastsætte principper herfor. Dette foreslås ligeledes anført i folkeskolelovens § 40, stk. 2, nr. 6 og § 44, stk. 2, nr. 1, jf. lovforslagets § 1, nr. 77 og 88, om henholdsvis kommunalbestyrelsens og skolebestyrelsens opgaver.

Der opstilles ikke nærmere krav til kommunalbestyrelsens fastlæggelse af mål og rammer, idet samarbejder af den karakter, som den foreslåede bestemmelse omfatter, må antages at være meget afhængig af de lokale muligheder samt ønsker og behov.

Inden for de af kommunalbestyrelsen fastlagte mål og rammer og de af skolebestyrelsen fastsatte principper er det den enkelte skoles leder, der beslutter, under hvilke nærmere omstændigheder skolen skal indgå samarbejder eller partnerskaber. Denne beslutning træffes under hensyn til skolelederens ansvar for kvaliteten i undervisning i henhold til folkeskolens formål jf. folkeskolelovens § 2, stk. 2. ...

Efter den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 5, kan skolens leder som led i de i den foreslåede § 3, stk. 4, nævnte samarbejder beslutte, at personer, der ikke er ansat ved kommunens skolevæsen, i begrænset omfang kan varetage undervisningsopgaver i folkeskolens fag og obligatoriske emner og i tiden til den understøttende undervisning. Det er en betingelse, at

vedkommende har de relevante kvalifikationer til at varetage de pågældende undervisningsopgaver.

Skolelederens beslutning skal ligge inden for de af kommunalbestyrelsen fastsatte rammer, og de principper, som skolebestyrelsen evt. måtte have fastsat for samarbejdet. I forhold til andre end ansatte ved kommunens skolevæsen finder uddannelseskvalifikationskravene i folkeskolelovens kapitel 4 ikke anvendelse.

Det vil efter en konkret vurdering kunne være aktuelt at lade andre end ansatte ved kommunens skolevæsen varetage relevante undervisningsopgaver alene, hvis der gennemføres forløb med kulturlivet eller foreningslivet. ...

Det påhviler dog fortsat skolens leder i alle tilfælde – og i særdeleshed for så vidt angår svømning – at sikre, at de fornødne sikkerhedskrav er opfyldt, og at den person, der varetager undervisningsopgaver, besidder tilstrækkelige kvalifikationer hertil. Hvis undervisningen er henlagt til faciliteter uden for skolen, påhviler det ligeledes skolelederen af sikre fornødent tilsyn med elevernes færden, jf. bekendtgørelse nr. 38 af 10. januar 1995 om tilsyn med folkeskolens elever i skoletiden samt Fælles Mål for faget idræt.

Skolelederen kan i denne situation opfylde sin forpligtelse bl.a. ved forudgående instruktion af den eller de personer, der skal varetage undervisningsopgaver, herunder særligt i forhold til opgaver, hvor der stilles særlige krav. Skolelederen kan endvidere stikprøvevis selv eller ved en stedfortræder være til stede, hvis der er tale om længerevarende forløb. Derudover kan det være hensigtsmæssigt med opfølgning og evaluering af helt eller delvist gennemførte forløb – både i forhold til undervisere og elever.

Med den foreslåede bestemmelse gives der alene adgang til at overlade faktisk forvaltningsvirksomhed til fx en forening i forbindelse med samarbejderne. Det betyder, at skolelederen ikke kan delegerer adgangen til at træffe afgørelse, fx vedrørende de enkelte elevers opfyldelse af undervisningspligten til personer, der ikke er ansat ved kommunens skolevæsen. Personer, der ikke er ansat ved skolevæsenet kan således alene træffe foranstaltninger i forhold til eleverne, som er nødvendige af hensyn til tilsynet med elever."

Folkeskolelovens § 3, stk. 4-5, fik deres nuværende ordlyd ved lov 2017, hvor kredsen af samarbejdsparter blev udvidet med virksomheder og institutioner for erhvervsrettet uddannelse. Af de specielle bemærkninger til bestemmelserne fremgik bl.a.:

"Samarbejdet med en virksomhed kan styrke elevernes læring ved at gøre undervisningen mere varieret og anvendelsesorienteret eller koble teorien til praksis. Samtidig kan det være med til at vise eleverne nogle af de mange muligheder for videre uddannelse og job, herunder erhvervsfaglige uddannelser.

Med den foreslåede ændring kan virksomhederne få mulighed for at komme ind i skolen og inspirere eleverne til dels, hvordan deres teoretiske viden kan omsættes til praksis, dels hvordan kreativitet og innovation kan omsættes til konkrete produkter mv.

Endvidere er det en mulighed for, at virksomhederne kan skabe en tydelighed om deres egen eksistens i lokalmiljøet, og om hvilke kompetencer de på sigt efterspørger. Et formaliseret samarbejde om erhvervspraktik vil kunne bidrage hertil."

7. Det følger således af forarbejderne til de relevante bestemmelser, at det er den enkelte skoles leder, der inden for de af kommunalbestyrelsen fastlagte mål og rammer og de af skolebestyrelsen fastsatte principper beslutter, under hvilke nærmere omstændigheder skolen skal indgå samarbejder eller partnerskaber. Denne beslutning træffes under hensyn til skolelederens ansvar for kvaliteten i undervisningen i henhold til folkeskolens formål.

Der opstilles ikke nærmere krav til kommunalbestyrelsens fastlæggelse af mål og rammer, idet samarbejder af den karakter, som bestemmelsen omfatter, antages at være meget afhængig af de lokale muligheder samt ønsker og behov.

Samarbejder og partnerskaber kan dels vedrøre dele af de undervisningsopgaver, som skal supplere og støtte op om undervisningen i folkeskolens fag og obligatoriske emner (understøttende undervisningsopgaver), og dels tjene som inspiration og supplement til den fagopdelte undervisning. De understøttende undervisningsopgaver skal understøtte samtlige folkeskolens mål inden for de enkelte fag og emner, hvormed kun dele af de understøttende undervisningsopgaver kan lægges hos samme type af skole, kulturinstitutioner eller forening mv. Der vil

således skulle sikres en variation i de understøttende undervisningsopgaver, som svarer til målene for folkeskolens formål og mål for forskellige fag og emner.

Det må således lægges til grund, at der er meget vide rammer for tilrettelæggelsen af samarbejder og partnerskaber i henhold til folkeskoleloven. Det er en betingelse, at der skal sikres en variation i de understøttende undervisningsopgaver, som svarer til målene for folkeskolens formål og mål for forskellige fag og emner. Det er således det undervisende personale på skolen, der har ansvaret for, at den samlede undervisning fører hen mod, at målene for folkeskolens fag og obligatoriske emner nås. Det betyder også, at et meget omfattende samarbejde kan være i strid med bestemmelsen, hvis det i praksis betyder, at en skole alene har samarbejde med en fodboldklub, men aldrig med andre idrætsklubber eller kulturinstitutioner mv. Det vil også have betydning, hvilke pædagogiske overvejelser som skolens leder har i forhold til de enkelte samarbejder og partnerskaber. En vurdering af, om et samarbejde eller partnerskab på denne baggrund må vurderes som for omfattende, må således bl.a. bero på, hvilke andre samarbejder og partnerskaber der også eksisterer på den pågældende skole.

Vurdering af eventuelle ulovligheders nærmere karakter mv.

7. Ankestyrelsen har som nævnt endelig bedt om Børne- og Undervisningsministeriets vurdering af eventuelle ulovligheders nærmere karakter, herunder om en sådan kan karakteriseres som klar.

8. Børne- og Undervisningsministeriet kan hertil oplyse, at spørgsmålet om folkeskolelovens § 2 om vederlagsfri undervisning, herunder om "betaling" i form af afholdelse af udgifter til forskellige arrangementer, er inden for rammerne af folkeskoleloven, som nævnt ovenfor vil bero på en konkret vurdering.

Som anført er der i folkeskoleloven meget vide rammer for, at en skole kan modtage frivillige donationer og sponsorater så længe, at disse ydelser ikke bliver afgørende i forhold til skolens lovpligtige ydelser i forhold til de enkelte elever. Det ændrer ikke på, at hvis der fx konkret er tale om, at forældre føler sig forpligtet eller presset til at betale for deres barns deltagelse i et fodboldstævne, selvom der måske alene er tale om en opfordring, eller føler, at de

skal bidrage til en klassekasse til dækning af udgifter for aktiviteter, der foregår som en del af undervisningen, eller at en virksomheds betaling af udgifter i forhold til en enkelt elev er afgørende for dennes deltagelse, vil et forhold kunne karakteriseres som klart ulovligt. Det er kommunalbestyrelsens og den enkelte skoleleders ansvar, at det klart og tydeligt kommunikeres til forældrene, at betaling ikke er et krav, så forældre og elever ikke føler sig forpligtet eller presset til at bidrage med betaling. For så vidt angår spørgsmålet om folkeskolelovens § 3, stk. 4, om samarbejde i form af partnerskaber med virksomheder, herunder om et meget omfattende samarbejde eller partnerskab er i strid med bestemmelsen bemærkes, at her ligeledes må foretages en konkret vurdering af, hvilken øvrig kontekst samarbejdet eksisterer i, skolelederens pædagogiske overvejelser mv.

Idet lovgiver her har overladt et meget vidt skøn desangående, må det antages, at der skal være tale om et forhold, hvor det er åbenbart, at skolelederen har tilsidesat de i loven fastsatte krav til kvaliteten i undervisningen i henhold til folkeskolens formål, og herunder kravet til at der skal sikres en variation i de understøttende undervisningsopgaver, som svarer til målene for folkeskolens formål og mål for forskellige fag og emner samt de af kommunalbestyrelsen fastlagte mål og rammer og de af skolebestyrelsen fastsatte principper, for at et konkret forhold kan karakteriseres som en klar ulovlighed.

Det bemærkes i denne forbindelse, at bestemmelsen ikke giver mulighed for, at skolelederen kan tilsidesætte sine forpligtelser efter andre bestemmelser i folkeskoleloven under henvisning til et sådan samarbejde, herunder fx reglerne om elevers fravær.”

Ankestyrelsens kompetence som tilsynsmyndighed

Ankestyrelsen fører tilsyn med, at kommunerne overholder den lovgivning, der særligt gælder for offentlige myndigheder. Det står i § 48, stk. 1, i kommunestyrelsesloven.

Ankestyrelsen beslutter, om der er tilstrækkelig anledning til at rejse en tilsynssag. Det står i § 48 a i kommunestyrelsesloven.

Ved vurderingen af, om der er anledning til at rejse en tilsynssag, vurderer Ankestyrelsen, om sagen er generelt egnet til at understøtte det kommunale tilsyns overordnede formål og funktion. Vi lægger vægt

på, om det vil have væsentlig betydning, at vi tager sagen op til behandling.

Ankestyrelsen kan bl.a. inddrage sagens principielle, generelle og alvorlige karakter. Ankestyrelsen kan også inddrage, om sagen objektivt set har stor økonomisk eller administrativ betydning for en eller flere kommuner, organisationer, foreninger, borgere m.fl.

Når vi overvejer, om vi skal rejse en tilsynssag, kan det have betydning, om sagen har aktuel betydning, og om kommunen har en forkert forståelse af lovgivningen.

Formålet med at rejse en tilsynssag vil typisk være at standse en aktuel ulovlig handling i kommunen. Det kan også være at tvinge kommunen til at opfylde en handlepligt.

Venlig hilsen

Emil Kristian Gøhrn Olsen

Vi har anvendt:

Lovbekendtgørelse om kommunernes styrelse (kommunestyrelsesloven) nr. 69 af 23. januar 2024.

Lov om folkeskolen, senest bekendtgjort i lovbekendtgørelse nr. 90 af 29. januar 2024.